

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven pedagoginen toimintasuunnitelma

Sisällysluettelo

1. Visiot ja arvot.....	3
2. Nykyisen toiminnan kuvaus.....	5
3. Toimintakulttuuri monitoimitalossa	10
3.1 Pedagogiikka	10
3.2 Tilatehokkuus.....	11
3.3 Kestävä kehitys.....	12
4. Tilaratkaisut	13
4.1 Oppimisen iloa tukeva oppimisympäristö	13
4.2 Opetusteknologia ja muut teknologiset ratkaisut.....	14
4.3 Tulevaisuuden toiminnan ja tilojen kuvaus.....	15
4.4 Tilojen hallinnointi ja työtilat.....	18
5. Vaihtoehtoiset ratkaisut	19
5.1 Kuvataidekoulu ja musiikkiopisto A-siipeen	19
5.2 Väistötilat Mäntymäen koululle	20
6. Tulevaisuuden tarinat.....	21
Kasavuoren yläkoululaiset v. 2036, “Unelmien koulupäivä”	21
Kauniaisten lukion opiskelijat v. 2036	23
Kauniaisten kansalaisopiston liikuntakurssilainen v. 2036	24
Kauniaisten kansalaisopiston kädentaitokurssilainen v. 2036	26

1. Visiot ja arvot

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven pedagogisen toimintasuunnitelman lähtökohtana on rakennuksen eri toimijoiden toimintaa ohjaavat arvot, visiot ja tavoitteet, jotka nähdään tärkeinä tulevaisuuden toimintakulttuurin ja yhteistyön rakentumisen kannalta. Erilaiset oppimistilat mahdollistavat sekä lyhyt -että pitkäaikaiset projektit sekä yhteistyön eri koulujen välillä.

Unelmana monitoimitalo

Unelmana on monitoimitalo, jossa eri-ikäiset ihmiset voivat kohdata, ja ideat ja luovuus voivat virrata. Yhdessä voidaan löytää oppimisen ilo ja kasvattaa uteliaisuutta, samalla edistään ajatusta elinikäisestä oppimisesta. Yhteisessä rakennuksessa kaikki voivat oppia ja toteuttaa kiinnostuksen kohteitaan ja harrastuksiaan inspiroivassa ympäristössä.

A-siipi yhdistää kolme eri oppilaitosta (yläkoulu, lukio ja kansalaisopisto) ja niiden hallinnot sekä mahdollisesti muita toimintoja. Se tuo yhteen eri-ikäryhmiä ”vauvasta vaariin”. Kansalaisopiston elävä kaksikielisyys vahvistuu entisestään lasten, nuorten ja aikuisten kohtaamisissa. Yhteistyö oppilaitosten välillä mahdollistaa tehokkaamman tilankäytön, asiantuntijuuden ja osaamisen jakamisen sekä toimivan, luonnollisen yhteistyön ikäryhmien välillä.

Perusopetuksen visio

Kauniaisten perusopetus valmentaa lapsia ja nuoria tulevaisuuden elämää varten. Kasvatamme muutokselle myönteisiä lapsia ja nuoria, joilla on halua ja kykyä oppia uutta ja ottaa uusia toimintatapoja käyttöön. Toimintaympäristön muutos on jatkuvaa.

Luomme turvalliset puitteet lasten ja nuorten kasvulle, jotta muutosmyönteisyys ja -kyvykkyys vahvistuvat. Kannustamme heitä kanssaihminen hyvän huomioimiseen sekä oman polun luomiseen kohti onnellisuutta ja omien unelmien mahdollistamista. Lapsen ja nuoren onnellisuus ja omien unelmien vaaliminen ovat tärkeitä arvoja. Vahvistamme jokaisen kouluyhteisön jäsenen vaikutusmahdollisuuksia ja osallisuutta oman ja yhteisön tulevaisuuden rakentamisessa.

Rohkaisemme sinnikkyteen määrätietoisuuden tekemisen ja kokeilemisen kautta. Tämän päivän nopeutta ja lyhytjänteisyyttä korostavien toimintatapojen vastapainoksi tarvitaan sinnikkyyttä ja sitkeyttä sekä innovatiivisia kokeiluja.

Lukion visio

Kauniaisten lukion visio on *Grani - enemmän kuin lukio*. Visioon kuuluvat seuraavat osat:

- Kauniaisten lukiosta tulee Suomen mielenkiintoisin lukio.
- Kauniaisten lukiosta rakennetaan kestävä liiketoiminnan bisneslukio.
- Kauniaisten lukio on enemmän kuin lukio.
- Kauniaisten lukiossa sinä olet tärkeä.

Kauniaisten kansalaisopiston visio

Kauniaisten kansalaisopiston tehtävänä on edistää jatkuvaa, koko elämän kestävä omaehtoista oppimista, harrastamista, itsensä kehittämistä ja henkistä kasvua. Opisto järjestää eri alojen koulutusta tavoitteenaan aktiivinen ja suvaitsevainen kuntalainen. Opisto on kilpailukykyinen, kaksikielinen, edistyksellinen ja monipuolinen oppilaitos. Kansalaisopisto on suomalainen design-tuote, joka parantaa kuntalaisten psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia, ehkäisee syrjäytymistä ja tarjoaa osallistavaa sivistystoimintaa.

2. Nykyisen toiminnan kuvaus

Seuraavaksi toimintasuunnitelmassa kuvataan rakennuksen eri toimijoiden nykyistä toimintaa ja tilaongelmia, joihin toivotaan ratkaisua uuden A-siiven myötä.

Perusopetus

Kasavuoren koulu on noin 350 oppilaan ja 45 aikuisen työyhteisö. Päivittäinen työaika opetuksessa on 75 minuuttia per opetustunti kello 8.15 ja 15.50 välillä. Päivän katkaisee tällä hetkellä 45 minuutin lounastauko klo 11-11.45, jonka aikana on tauko koko koululla.

Kauniaisissa oppilaiden tuntijaon tuntimäärä on kansallisesti verrattuna korkea ja opetusryhmien kokoa pyritään pitämään maltillisena noin 20 oppilaassa.

Vanhan A-siiven purun yhteydessä perusopetus menettää, remontin laajuudesta riippuen, ainakin neljä opetustilaa, jotka ovat yleisopetuksen käytössä (pääosin kieltenopetuksen käytössä). Näiden läheisyydessä on kaksi kotitalousluokkaa, joiden opetuskeittiöt tiloineen ovat elinkaarensa lopussa ja tiloissa on suuria pulmia mm. talotekniikan osalta. Lisäksi perusopetus menettää opinto-ohjauksen pienryhmätilat ja jo aiemmin on jouduttu luopumaan käytävän työtiloista pienryhmäopetuksen käyttöön. Tilojen löytäminen käyttöön erityisesti aikavälillä klo 9.45-14.30 on haastavaa. Pullonkauloina nykyisessä tilanteessa ovat erityisesti fysiikka-kemian luokkien vähyys. Samoin opinto-ohjauksen ja erityisopetuksen pienryhmätiloja on liian vähän ja näille toiminnoille etsitään tunneittain vapaana olevaa tilaa.

Tällä hetkellä yli 50 % opetushenkilöstöstä on kiertäviä eli heille osoitetaan opetustila lukujärjestyksessä jokaiselle tunnille erikseen. Tämä onnistuu, kun tilassa on tarjolla oppilaslaitteet tai ne ovat tuotavissa tilaan, ja opetusteknologia on avoimessa käytössä. Tämä edellyttää myös henkilökohtaisia laitteita jatkossakin henkilökunnalle.

Koulukeskuksessa ongelmana on pula työtiloista. Nyt on yksi työtila, jossa yhteisiä työpisteitä on 12. Muut tilat on jouduttu ottamaan opetuskäyttöön. Opettajille voidaan nyt tarjota vain pieni kaappi työvälineiden säilytykseen. Tämän takia luokkatiloja varataan paljon väliaikaisiksi työtiloiksi opettajien vapaatuntien ajaksi.

Opinto-ohjauksen osalta oppivelvollisuuden laajeneminen lisää entisestään pienryhmä- ja toimistotilan tarvetta. Erityisopetuksessa kolme opettajaa kuudesta erityis- ja resurssiopettajasta on tällä hetkellä kiertävien tilojen varassa. Syksyllä työnsä aloittavalle opinto-ohjaajalle ei ole osoiteta työhuonetta. Samalla hallintotiloissa oleva tila on käymässä auttamattomasti ahtaaksi, kun yhtä toimistotilaa ovat ensi syksystä alkaen jakamassa hallinnollinen rehtori, uusi opinto-ohjaaja ja osa-aikainen koulusihteeri. Näihin tilanteisiin tarvitsisimme uuden siiven myötä joustavia ratkaisuja.

Lukio

Lukiossa on tällä hetkellä noin 420 opiskelijaa ja 30 opettajaa, mutta tavoiteltava koko on 500 opiskelijaa. Kun opiskelijamäärä on riittävä, opiskelijoiden harvinaisemmatkin valinnat toteutuvat ja toiminta on kustannustehokasta.

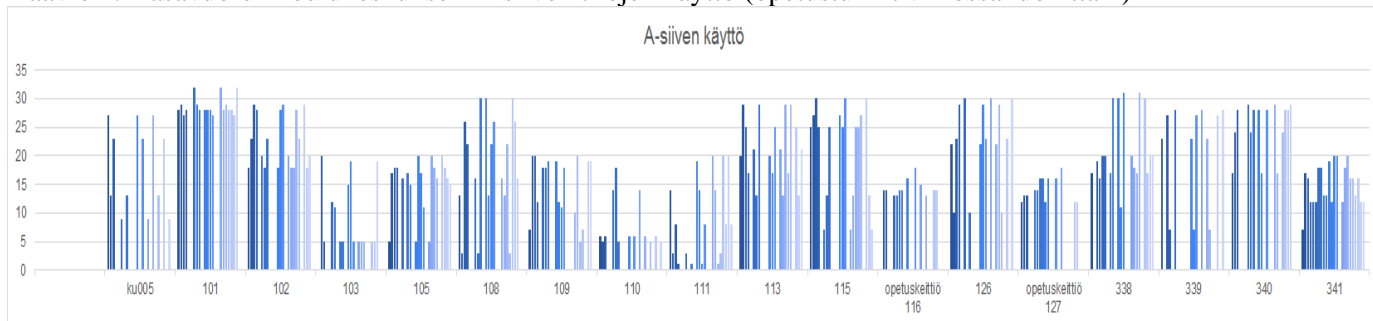
Lukion ryhmäkoko pakollisilla kursseilla on keskimäärin 28-29 opiskelijaa. Nykyisten luokkatilojen ongelma on, että ne ovat liian pieniä siihen, että ryhmäkoko voisi joustaa tarvittaessa ylöspäin. Optimaalinen koko luokkahuoneilla olisi, että sinne voisi mahtua 35 opiskelijaa riittävän väljästi työskentelemään.

Liian pienen koon vuoksi erityisen ongelmalliset tilat ovat lukion kuvataiteen luokka sekä vanhassa osassa sijaitseva kemian luokka. Näiden tilojen yhteydessä on myös haasteita työturvallisuudessa.

Lukio jakaa Kasavuoren koulukeskuksessa yläkoulun kanssa osittain samoja luokka- ja oleskelutiloja sekä käyttää samaa oppituntien 75 minuutin mitoitusta. Ruokailuvuoron pituus on 35 minuuttia jokaisella kolmella vuositasolla osittain porrastetusti.

A-siivessä on lukion kielten, äidinkielen, psykologian ja kuvataiteen luokat - yhteensä 9 luokkatilaa, jotka tarvitaan myös uuteen A-siipeen. Purettavaan osaan kuuluvat myös erityisopettajan pienryhmätila, kaksi opinto-ohjaajien työhuonetta ja kieltenopettajien työhuone. Vastaavat työhuoneet sekä yksi työhuone tarvitaan vielä lisää opinto-ohjauksen tarpeisiin. Jonkinlainen työtila tarvittaneen myös aineenopettajien tarpeisiin.

Kaavio 1. Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven tilojen käyttö (opetustunnit viikossa luokittain)

Lukion visio uudesta A-siivestä on, että lukio saa sinne käyttöönsä purkamisessa menetettävät luokka- ja työhuonetilat sekä pystyy siirtämään luonnontieteiden ja taideopetuksen uusiin riittävän suuriin ja työturvallisiin tiloihin.

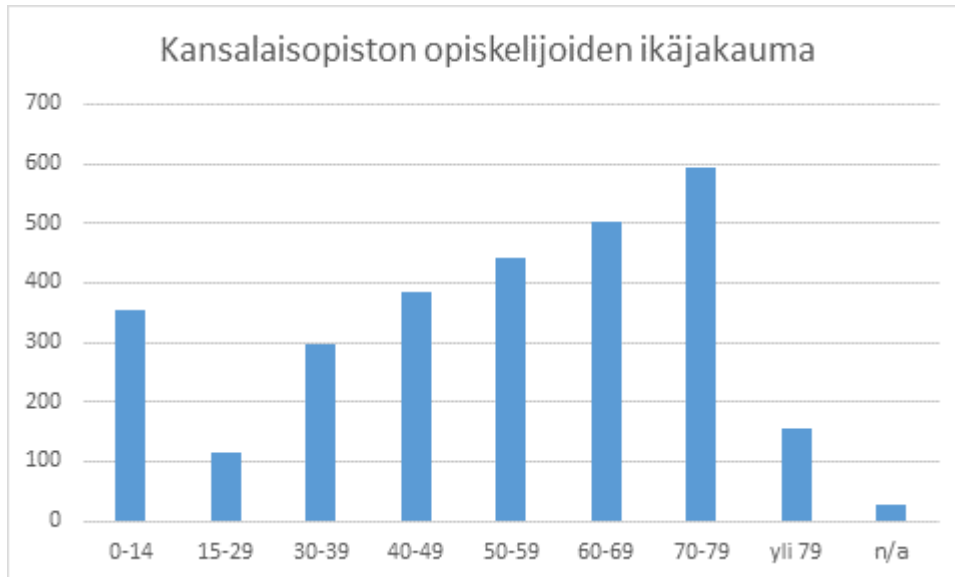
Kansalaisopisto

Kansalaisopistolla on yli 10 000 kurssilaista vuodessa. Netto-opiskelijoita (jokainen henkilö laskettu vain kerran) on yli 4 000. Miesten osuus opiskelijoista on n. 30 % ja naisten n. 70 %. Suurimmat ikäryhmät ovat 0-10-vuotiaat sekä 30-80-vuotiaat. Henkilökuntaa on 95 henkilöä, joista suurin osa on tuntiopettajia.

Kurssien määrä on yli 500 vuodessa. Kurseista yli puolet ovat terveys- ja hyvinvointiteemaisia (lähinnä voimistelua ja joogaa), n. 25 % on taidetta ja käsityötä ja n. 20 % kielikursseja. Suosittuja aineita ovat mm. mindfulness, kuvataide, lasten värikylvyt, keramiikka, tekstiilityö, kudonta, Suomen ja turistimaiden kielet, tanssi sekä kaikki jumppaan ja joogaan liittyvät kurssit.

Kansalaisopiston tilat ovat käytössä klo 9-21. Opistotalo Petra on tällä hetkellä tilatehokkuudeltaan yksi käytetyimmistä kaupungin omistamista rakennuksista.

Kaavio 2. Opiston ikäjakauma (netto-opiskelijat); vaaka-akselilla ikäryhmät, pystyakselilla käyttäjämäärät

Ryhmien koot:

Liikunta 7-50 henkilöä

Jooga 7-25 hlö

Käsityö ja taide 7-14 hlö

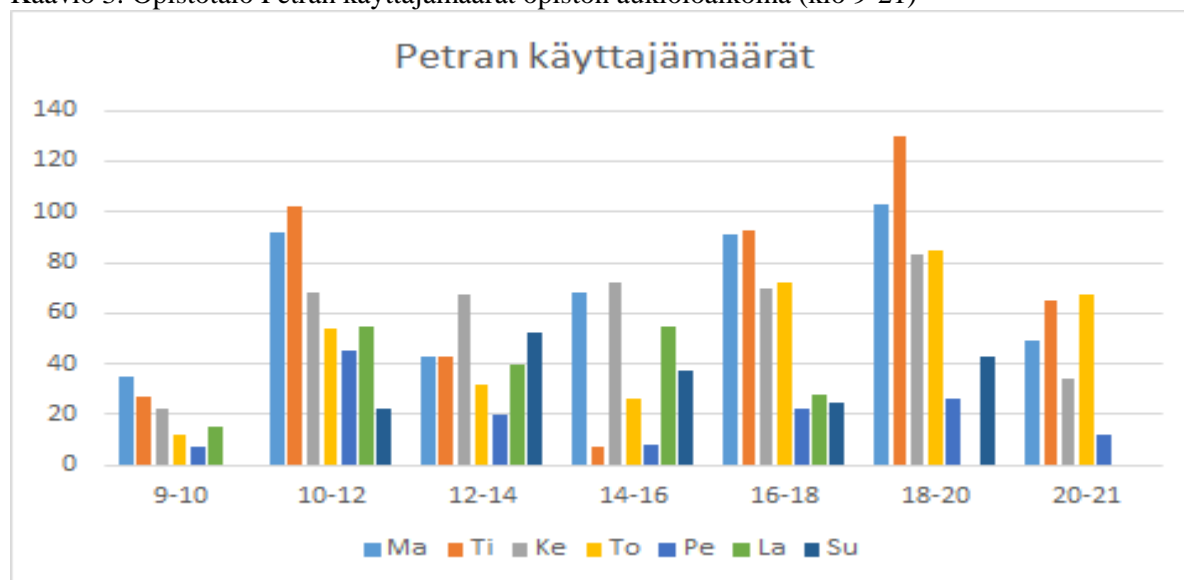
Kielet 7-30 hlö

Opistotalo Petran tilankäyttö on aamupäivisin 90 %, iltapäivisin 60 % ja iltaisin 100 %.

Taulukko 1. Opistotalo Petran käyttäjämäärät opiston aukioloaikoina (klo 9-21)

	9-10	10-12	12-14	14-16	16-18	18-20	20-21
Ma	35	92	43	68	91	103	49
Ti	27	102	43	7	93	130	65
Ke	22	68	67	72	70	83	34
To	12	54	32	26	72	85	67
Pe	7	45	20	8	22	26	12
La	15	55	40	55	28	0	0
Su	0	22	52	37	25	43	0

Kaavio 3. Opistotalo Petran käyttäjämäärät opiston aukioloaikoina (klo 9-21)

Kansalaisopistot ovat kaikille avoimia oppilaitoksia, joissa voi oppia uusia tietoja ja taitoja. Useimmiten tarjontaan kuuluu taideaineiden, käsityön ja musiikin kurseja, kieli- ja kirjallisuuskurseja, kotitalouden, liikunnan ja tietotekniikan kurseja sekä yhteiskunnallisia aineita. Kansalaisopistoon ei tulla suorittamaan tutkintoa, vaan opinnot perustuvat elinikäisen oppimisen periaatteeseen sekä ihmisen omaan haluun oppia ja kehittyä.

Kuntalaiset voivat usein vaikuttaa kurssitarjontaan esittämällä omia toiveitaan ja opistojen kuuluukin lakisääteisesti vastata paikallisiin sivistystarpeisiin. Tästä johtuen kansalaisopistojen kurssitarjonta vaihtelee ja opistoissa on erilaisia painotuksia eri paikkakunnilla. Kurssitarjonta elää myös yhteiskunnallisten muutosten myötä.

Kansalaisopisto on monella paikkakunnalla merkittävä kulttuuritoimija. Kurssien lisäksi opistot järjestävät erilaisia tapahtumia, esim. konsertteja ja taidenäyttelyitä. Opistot toimivat aktiivoina kohtauspaikkoina ja kulttuurikeskuksina. Kansalaisopistot vähentävät ennaltaehkäisevästi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Samalla ne työllistävät kuntalaisia monin eri tavoin.

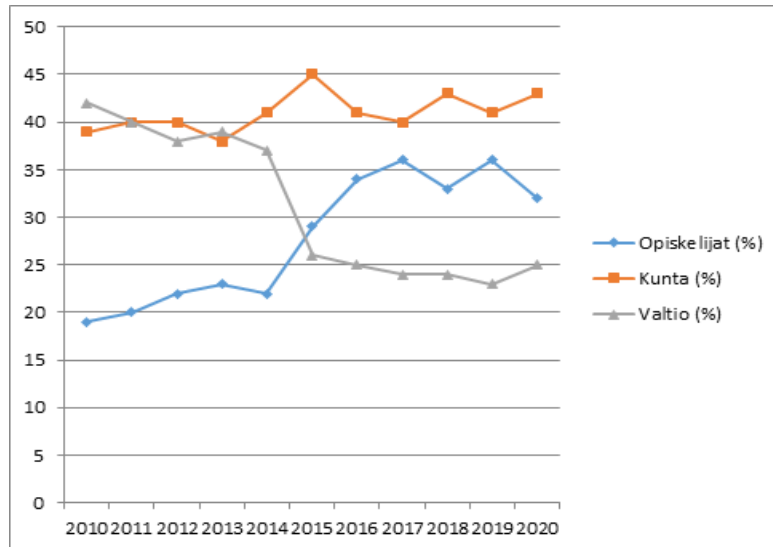
Kansalaisopistojen tavoitteena on vapaan sivistystyön lain mukaan edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävä kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Tarkoituksena on järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta.

Kauniaisten kansalaisopiston talous jakaantuu kolmelle pilarille: opiskelijat maksavat 32 % kustannuksista, valtio 25 % opiston toiminnasta kunnalle maksettujen valtionosuuksien kautta, ja

lopun 43 % jää kunnan maksettavaksi. Opisto maksaa sisäisten menojen muodossa takaisin kunnalle 19 % (ks. kaavio 4 alla).

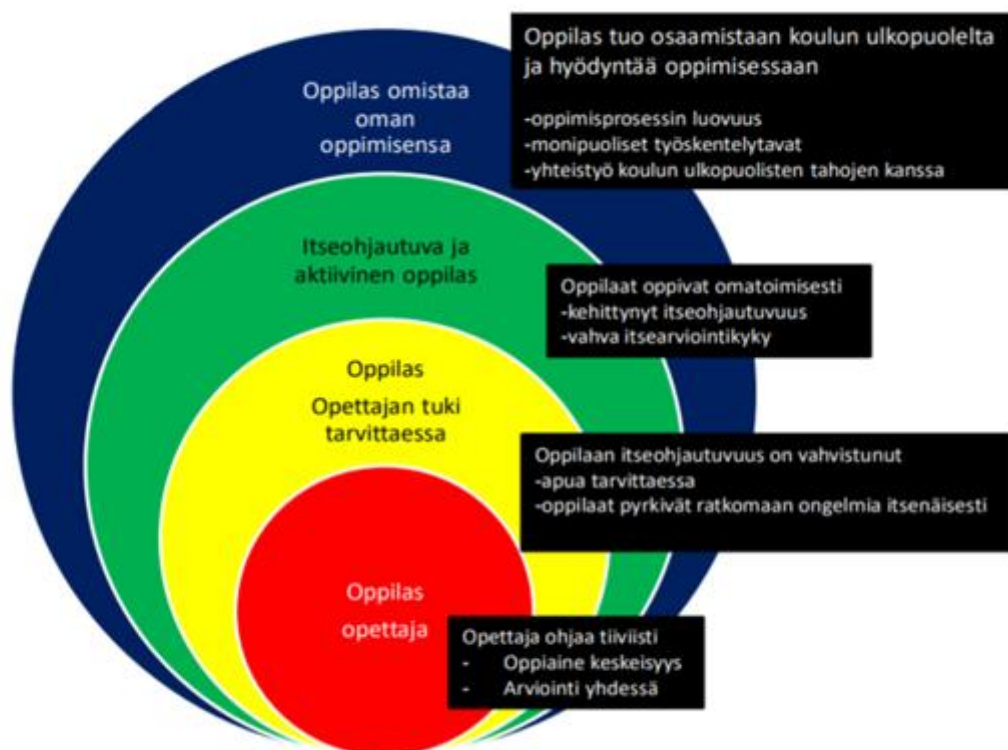
Kaavio 4. Kansalaisopiston rahoitusjärjestelmä

3. Toimintakulttuuri monitoimitalossa

A-siiven suunnittelussa unelmana on monitoimitalo, joka yhdistää eri-ikäisiä ja erilaisia oppijoita. Monitoimitalossa tilankäyttö on tehokasta ja kestävän kehityksen tavoitteet huomioidaan sekä arjen valinnoissa että tilojen yleisilmeessä.

3.1 Pedagogiikka

(Kuva 1. Esimerkki luottamuksen kehän toteutumisesta Viherkallion koulussa Espoossa (Mikko Leppänen, Juha Norrena)

Monitoimitalon ytimenä on oppiva yhteisö. Opimme yhdessä ja toinen toiselta. Myös erehdykset ja virheet sallitaan ja niistä keskustellaan. Asioita ja ilmiöitä tutkitaan ja haastetaan. Palautetta annetaan ja sitä kuunnellaan. Monitoimitalossa tehdään yhdessä ja ollaan osallisia. Arvostetaan työhön syventymistä, oppimisessa tarvittavaa ponnistelua ja työn loppuunsaattamista. Ammatillaiset ja opiskelijat saavat innostumisen ja onnistumisen kokemuksia. Vahvuuksia hyödynnetään monin tavoin.

Laadukas pedagogiikka on myös hyvinvointia ja turvallisuutta. Se on kiireettömyyttä sekä mielen hyvinvointia. Työ- ja koulupäivä tarjoaa työrauhaa sekä viihtyisän ympäristön työskentelyyn. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri. Yhteisöllinen hyvinvointi ja oppilashuolto tarjoavat ohjausta ja tukea.

Monitoimitalossa arvostetaan hyviä sosiaalisia suhteita, hyvántahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Pulmiin ja häiriötilanteisiin puututaan, opiskelijoista ja henkilökunnasta välitetään. Yhteistyötä tehdään hyvässä vuorovaikutuksessa koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Huomioimme toiminnassa yksilön, tasa-arvoisuuden ja myös yhteisön tarpeet. Toiminta ja päivän rakenne mahdollistavat kuulluksi tulemisen ja oikeudenmukaisuuden kokemukset.

Monitoimitalo tarjoaa monipuolista toimintaa ja työskentelyä suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä hyödyntäen. Uudenlainen oppiminen on projektimaista työskentelyä sekä kokonaisuuksien opiskelua, jota nykyaikainen tieto- ja viestintäteknologia tukee. Oppiminen ja opettaminen hyödyntävät moniaistisuutta ja monikanavaisuutta. Talo ja talon ympäristö nähdään yhtenä oppimisympäristönä, oppimista tapahtuu myös ulkona luokkahuoneesta (ks. kuva 1). Tilat tarjoavat toimintaa eri ikäkausille ja oppijoille tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille sekä kokeiluille.

Monitoimitalo mahdollistaa oppiainerajat ylittävän yhteistyön. Esimerkiksi eräänä tilaratkaisuna voisi olla taidetiede-klusteri – osaamiskeskittymä ja tila, jossa tieteen ja taiteen opetus kohtaavat ja/tai vuorottelevat. Monitoimitalo mahdollistaa myös oppilaitosrajat ylittävän yhteistyön. Kansalaisopiston taidetoiminta voi inspiroida ja motivoida rakennuksen nuorempia oppilaita ja opiskelijoita. Monitoimitalo voi mahdollistaa esim. yhteiset taidenäyttelyt. Samalla eri oppilaitosten toiminta avaa ovia yhteisille kursseille tulevaisuudessa.

Yhteisissä tiloissa voitaisiin hyödyntää STEAM-pedagogiikkaa (science, technology, engineering, art, math), jossa käytetään tekniikkaa, luonnontieteitä ja taidetta lähestymistapoina oppilaiden itseohjautuvuuden, vuorovaikutustaitojen ja kriittisen ajattelun opettamisessa. Tiloissa voisi olla ”maker-space” tai pop-up –toimintaa, joka voisi houkuttaa eri-ikäisiä opiskelijoita. Pop-up tilassa voisi olla esimerkiksi mahdollisuus kirjastokortin tekoon, hyvinvointimittauksia, striimausta ja mahdollisuuksia kokeilla 3D-tulostusta.

3.2 Tilatehokkuus

Nykytilanteessa yläkoulu ja lukio käyttävät tiloja yhdessä. Tilojen käyttö on ollut toimivaa ja tehokasta.

Tavoitteena on, että rakennetaan muunneltavissa olevia monitoimisia tiloja, joita esimerkiksi yksinomaan lukio voisi käyttää, jos yläkoulu siirtyisi tulevaisuudessa pois rakennuksesta.

Tilojen tehokas yhteiskäyttö edellyttää tilavarausjärjestelmän tarkastelua sekä perusperiaatteen hyväksymistä kaikissa yksiköissä, ettei korvamerkittyjä tiloja ole - jos on sovittu jonkun tilan käytöstä erityisesti tietyssä yksikössä, sen tulee olla otettavissa käyttöön vapaina aikoina.

Kansalaisopistotalo Petra on tällä hetkellä tilatehokkuudeltaan yksi käytetyimmistä kaupungin omistamista rakennuksista. Kansalaisopiston tilat ovat käytössä klo 9-21. Tulevaisuudessa kansalaisopisto aikoo tarjota yhtä monipuolisen ja laajan kurssitarjonnan kuin nyt. Yhteiskäyttö ja tilankäytön tehostaminen ovat kaikkien rakennuksessa toimivien yhteinen intressi.

3.3 Kestävä kehitys

Toimintakulttuuri tukee kestävän elämäntavan välttämättömyyttä. Se on vastuullista suhtautumista ympäristöön arjen valinnoissa. Oppilaat ja opiskelijat ovat aktiivisesti mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea. Oppiminen antaa osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle ja luo samalla toivoa hyvästä tulevaisuudesta. Kestävien elämäntapojen oppiminen tarjoaa realistisen ja käytännöllisen asenteen hyvän tulevaisuuden edellytyksiin. Toiminta kohtaa avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuuden.

Kestävä kehitys otetaan huomioon rakennettavan uuden siiven energiaratkaisuissa. Toiveena on energiatehokas ja mahdollisimman paljon uusiutuvan energian (kuten aurinkopaneeleihin ja maalämpöön) käyttöön pohjautuva rakennus. Kiinteistön materiaalivalinnat pohjautuvat hiilineutraaliuden ja kiertotalouden periaatteisiin. Myös ensikertaiskalustamisessa huomioidaan samat periaatteet. On syytä tarkastella myös kalusteiden leasingvaihtoehtoa, jossa kalusteiden poisto käyttöään jälkeen jatkuu kiertotalouden mukaisesti.

Tällä hetkellä Kasavuoren koulukeskuksessa noudatetaan lukion ja yläkoulun yhteistä päästövähennyssuunnitelmaa. Molempien koulujen opetussuunnitelmissa sekä lukuvuosittaisissa toimintasuunnitelmissa on vahva kestävän kehityksen lataus. Lukion bisneslinjan opetussuunnitelma perustuu kestävän liiketalouden ajatukseen, mikä tulee esille kaikessa opetuksessa. Tulevaisuudessa laaditaan yhteistyössä kansalaisopiston kanssa suunnitelma, jonka mukaisesti kaikki rakennuksessa toimivat tekevät työtä kaupungin kestävän kehityksen tavoitetta kohti.

Kestävä kehitys on tärkeä tuoda näkyväksi myös tilojen yleisilmeessä. Vihreys voidaan tuoda näkyväksi monella tavalla kuten jätejakeiden lajittelumahdollisuudella, uusiutuvan energian tuotannon ja sähkönkulutuksen näkymisenä aulassa olevilla näytöillä, kierrätettyjen materiaalien käytöllä, materiaalivalinnoilla ja niin edelleen.

4. Tilaratkaisut

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan sekä fyysisiä tiloja ja paikkoja että sosiaalisia yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös opiskelussa käytettävät välineet ja materiaalit. Näiden lisäksi tilaratkaisuissa on huomioitava opetusteknologiset ratkaisut.

Luvun lopussa luodaan katsaus perusopetuksen, lukion ja kansalaisopiston tulevaisuuden toimintaan ja mahdollisiin tilaratkaisuihin.

4.1 Oppimisen iloa tukeva oppimisympäristö

Laaja-alainen osaaminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat tuoneet kouluihin vahvemmin pari- ja tiimiopettajuuden kulttuurin. Yhteistyöhön luottavassa koulukulttuurissa koulutilojen ja kalustuksen tulisi olla helposti järjestettävissä uudelleen ryhmän ja tehtävän vaatimusten mukaan. Parhaimmillaan suunnittelussa huomioitu monitila-ajattelu tarjoaa tilat niin perusopetukselle ja lukiolle kuin kansalaisopistollekin. Erilaisten koulun tilojen käyttäjien tarpeiden ja käyttäjäkokemusten huomioiminen tuottaa parhaimman lopputuloksen: tilojen suunnittelu tapahtuu pedagogiikka edellä.

Nykyinen opetussuunnitelma ilmiöpohjaisuuksineen on muuttanut oppimista asettaen tiloille uudenlaisia vaatimuksia. Nykyaikainen oppiminen on muutoksessa ja oppijan aiempaa aktiivisempi rooli sekä opettajuuden kehittyminen kohti samanaikais- ja yhteisopettajuutta vaikuttavat tilatarpeisiin merkittävästi. Myös inklusio tuo omat vaateensa tilasuunnittelulle, talosta halutaan tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden huomioiva myös tilaratkaisuiltaan. Opettajien ja opiskelijaryhmien yhteistyö edellyttää tiloja, joissa mahdollistuvat vuorovaikutus, opiskelijan aktiivinen rooli opiskelussa sekä opetusteknologian käyttö. Oppiaineklustereilla pyritään siihen, että toisiaan tukevat tilat ja toiminnot ovat lähellä toisiaan. Tarvittaessa opiskelijalle halutaan tarjota häiriötön mahdollisuus opiskeluun opettajan läheisyydessä.

Koulurakennus tulisi ajatella monitoimitalona, joka olisi jaettu toiminnoiltaan eri tiloihin. Monitoimitalossa toteutetaan päiväkaariajattelua, se elää aamusta iltaan. Sama oppimisen tila toimii päivän eri aikoina oppimisen monipuolisena tilana, neuvottelutilana ja henkilökunnan työtilana. Monitoimitalon tilat voidaan jakaa eri oppimisen tiloiksi esimerkiksi seuraavanlaisesti: kognitiivisen oppimisen, sosiaalisen oppimisen, tekemällä oppimisen ja vetäytymisen tilat. Erilaisten tilojen yhteydessä voidaan hahmotella erilaisten lattiamateriaalien värityksen avulla toteutettavista pedagogisista tema-alueista.

Tilaratkaisuja on pohdittu toiminnasta ja käyttäjien tarpeista lähtien, mutta kuitenkin ympäröivä yhteisö huomioiden. Tilojen yhteiskäyttöisyyden lisäksi tärkeää on, että on myös oppilaitosten yksityisiä tiloja. Tilahierarkia julkinen - puolijulkinen - puoliyksityinen - yksityinen tukee tilojen tyypittelyä ja ohjaa talon toimintaa ja siellä kulkemista ja toimimista. Teknologia ja digitalisaatio on huomioitu alusta lähtien ja ne mm. tukevat tilahierarkiaa ja helpottavat käyttäjien toimintaa ja varmistavat toiminnan turvallisuutta.

Opiskelijoiden laajentunut vastuu omasta oppimisestaan laajentaa oppimisympäristöä luokkahuoneesta käytäville, talon muihin tiloihin sekä lähiympäristöön. Lähiympäristön tarjoamien autenttisten oppimisympäristöjen käyttäminen vapauttaa monitoimitalon tiloja

muiden ryhmien käyttöön. Kalustuksen tulee huomioida monenlainen käyttö ja vaihtuvat opiskelijaryhmät.

A-siipi rakennetaan 2020-luvulla, mutta se tulee olemaan paikallaan vielä vuosikymmenien ajan. Siksi onkin tärkeää miettiä jo tässä vaiheessa joustavia ja älykkäitä tilaratkaisuja tulevaisuutta silmällä pitäen. Tarvitaan joustavia tilaratkaisuja sekä lyhyelle että pidemmälle aikavälille. Tilaratkaisujen muutostarve voi riippua oppilasmäärästä sekä oppiaineesta/oppitunnista. Joustavuutta voidaan toteuttaa kalusteiden, siirrettävien seinien tai muiden ratkaisujen kautta. Tarvitaan erilaisia, avautuvia ja avattavia, muunneltavia tiloja. Yritetään välttää käytävämäisiä tiloja.

Rakennuksessa liikkumista ja hahmottamista tukevat merkinnät ja pintojen erilaiset väritykset vaikuttavat samalla viihtyvyyteen. Akustisesti toimivat, virikkeiset ja toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiset tilat luovat edellytyksiä suotuisalle turvallisuuskulttuurille. Nykyaikainen oppiminen ja opettaminen ovat lisänneet koulutilojen melutasoa, joten suunnittelussa tulee huomioida riittävä akustiikka. Hyvällä akustiikalla on positiivinen vaikutus koulumenestykseen ja kaikkien käyttäjien stressittömään hyvinvointiin. Akustiikkaan ja lattiamateriaalien valintaan liittyvä kengättömyys tukee myös koulun paloturvallisuutta vähentämällä palokuormaa koulurakennuksen käytävillä. Kengättömässä monitoimitalossa lattiamateriaali voi monessa tilassa olla tekstiilimatto, joka akustisesti toimivana ratkaisuna luo viihtyvyyttä. Tekstiilimaton värityksellä voidaan jakaa talon toimintoja myös erilaisiksi oppimisen tiloiksi. Erilaiset värit rauhoittavat, lisäävät kiinnostusta ja vaikuttavat tiloihin yhdistettäviin tunteisiin.

Luokkahuoneiden ja tilojen oikeanlainen ja riittävä valaistus on tärkeää. Hämärä valaistus tarvittaessa rauhoittaa oppimistilannetta, kun taas kirkas valaistus ylläpitää aktiivisuutta ja tehostaa oppimista. Valaistuksen tulee olla säädeltävissä erilaisten opetusmenetelmien tarpeisiin (intensiteetti, monipuolisuus, valonlähde). Erityisesti taide- ja käsityöaineissa, joissa työskennellään värien ja värisommitteluiden parissa, luonnonvalolla on suuri merkitys.

4.2 Opetusteknologia ja muut teknologiset ratkaisut

Teknologian käyttö tulisi olla luonnollinen osa opetusta. Siksi teknologian pitää olla helppokäyttöistä ja helposti saatavilla olevaa kaikissa opetustiloissa. A-siivessä tulisi olla langaton opetustekniikka, joka olisi mitoitettu siten, että kaikki voivat olla *online* samanaikaisesti. Kaikissa opetustiloissa tulisi olla yhtenäiset teknologiset ratkaisut, jotta opettajat pystyvät siirtymään vaivattomasti tilasta toiseen. Lisäksi kaikilla tilankäyttäjillä olisi pääsy henkilökohtaiselle tietokoneelle.

Tiloissa pitäisi olla siirrettävät interaktiiviset näytöt/ruudut, jotka myös mahdollistavat opetuksen dokumentoinnin/kirjaamisen. Tiloissa on oltava käyttäjäystävällinen ja nykyaikainen esitystekniikka.

Kansalaisopiston tekstiilityökursseilla käytetään runsaasti koneita, joten niiden sijoittelu pitää ratkaista siten, että ne eivät estä luokan muuta käyttöä.

Rakennuksessa olisi ”mediapaja”, joka mahdollistaisi tulevaisuuden opetusvirtausten, kuten virtuaalitodellisuuden (VR) ja pelillistämisen, käytön.

Opetusteknologian lisäksi on pohdittava muita rakennuksen teknologisia ratkaisuja kuten keskitettyä viestintäteknikkaa (keskusradio). Turvallisuussyistä on tärkeää, että keskusradio tavoittaa koko rakennuksen, ja tarvittaessa kuulutuksia voisi kohdentaa myös lohkoittain osalle rakennusta.

Lisäksi tarvitaan elektroninen tilanvarausjärjestelmä, joka samalla mahdollistaa tilankäytön seurannan ja yhteiskäytön. Tässä on tärkeää muistaa, että kansalaisopisto käyttää valtakunnallisia järjestelmiä (Hellewi tilanvarausjärjestelmä ja valtakunnallinen kurssihaku verkossa).

4.3 Tulevaisuuden toiminnan ja tilojen kuvaus

Tärkeä periaate on, että tilat olisivat mahdollisimman joustavalla käytöllä. Tiloja ei korvamerkittäisi tietyille opettajille tai oppilaitokselle: sopivat tilat kullekin kurssille ja oppitunnille löydetään yhteisymmärryksessä. Opettaminen ja oppiminen eivät ole tiloista kiinni, kunhan opettajilla ja oppilailla on pääsy tietotekniisiin sovelluksiin.

Yhteisiksi tiloiksi tarvitaan aula sekä ruokala/ravintola. Yhteensä koulussa olisi noin 860 oppilasta sekä henkilökunta ruokailemassa päivittäin. Sen lisäksi, että tila toimii päivisin ruokalana oppilaille, opiskelijoille ja henkilökunnalle, tilaa voisi käyttää erilaisiin tapahtumiin ja esityksiin. Tällöin on huomioitava teknologiset ratkaisut. Ihannetilanteessa olisi mahdollista rajata osa ruokasalista yksityisiksi työtiloiksi. Kansalaisopiston opettajat ja opiskelijat tarvitsevat pienen keittiö- ja ruokatilan, joissa säilyttää omia eväitään ja lämmittää ruokia, tai vaihtoehtoisesti heille on suotava mahdollisuus syödä koululounasta päivisin.

Perusopetus

Perusopetus tarvitsee korvaavat tilat A-siivestä purettavien neljän luokkahuoneen tilalle. Ne voivat olla vanhassa rakennuksesta tai uudesta A-siivessä, kunhan opetustiloja on kappalemääräisesti nykyisten tilojen verran. Uudet tilat opetuksen osalta eivät ole perusopetukselle kynnyskysymys. Perusopetuksessa sisältö ei ole tiloista kiinni, kun laitteisto mahdollistaa laadukkaan oppimisen. Pyrkimyksenä on mahdollisimman joustava tilojen käyttö.

Unelmana olisi, että koulun yleiset tilat kasvaisivat niin, että oppilaat voivat siirtyä yleisiin tiloihin esimerkiksi työstämään tuntitehtäviä ryhmässä ja oppilailla olisi mahdollisuus jäädä tekemään esimerkiksi koulutehtäviä koululle. Arkea helpottaisi myös useampien liikuntatilojen hyödyntäminen yhteistyössä kansalaisopiston kanssa. Tässä tärkeä tekijä on yhteinen tilavarausjärjestelmä, josta perusopetus voisi löytää haja-aikoja liikuntatilan käytölle.

A-siivessä tulisi olla työtilat opinto-ohjaajille sekä laaja-alaisille erityisopettajille ja resurssiopettajille. Ylipäättään opettajille tulisi olla työtilaa työpisteineen ja kaappeineen. Työtilat tulisi sijoittaa lähelle pienryhmäopetustiloja. Näin tiloihin saataisiin muodostettua ”ohjausklusteri”, jossa olisi lähekkäin saatavilla opinto-ohjausta ja tukea oppimiseen.

Kuvataiteen ja pehmeiden materiaalien luokissa voidaan opettaa muita oppiaineita, jos niissä ei ole ko. opetusta. Toiveena on, että tiloja käytetään tehokkaasti ja joustavasti, ja opettajat siirtyvät tuntiensa jälkeen työtiloihin jatkamaan työtään. Eräänä vaihtoehtona on, että yläkoulun tekstiilitöiden luokka siirtyisi uuteen A-siipeen kansalaisopiston tekstiilityöluokan läheisyyteen. Yläkoululla ja kansalaisopistolla olisi omat tekstiilityötilat, mutta ne olisivat lähekkäin, mikä mahdollistaisi eri-ikäryhmien kohtaamisen ja yhteistyön. Kansalaisopiston toiminta voi inspiroida ja motivoida rakennuksen nuorempia oppilaita. Lisäksi eri oppilaitosten toiminnan läheisyys voisi mahdollisesti avata ovia yhteisille kursseille tulevaisuudessa.

Lukio

Uusi A-siipi mahdollistaa oppiainerajat ylittävän yhteistyön. Siiven ”taidetedeklusteri” – osaamiskeskittymä ja tila, jossa tieteen ja taiteen opetus kohtaavat – tukisi Kauniaisten lukion profiloitumismahdollisuuksia. Tilaratkaisu pohjautuu STEAM-pedagogiikkaan (science, technology, engineering, art, math), jonka ilmiökeskeisen lähestymistavan kautta pyritään muun muassa lisäämään luonnontieteiden ja matematiikan opiskelun kiinnostavuutta.

Lukion luonnontieteiden opetus siirtyy uuteen siipeen, jonne rakennetaan kemian ja fysiikan laboratoriotilat sekä niiden tarvitsema varastotila. Yhteiskäyttöä ajatellen tiloissa tulee olla riittävästi lukittavia kaappeja, joista kunkin koulun tarvitsemat välineet saadaan kuitenkin helposti esille. Lukion biologian opetus hyötyy, jos se voidaan myös sijoittaa samaan luonnontiedeklusteriin. Silloin biologian luokka rakennetaan siten, että siinä on tilaa ja infrastruktuuri myös laborointeja ajatellen.

Lukion kuvataiteen opetuksen on tarkoitus siirtyä A-siipeen. Kuvataideluokan on syytä olla selvästi nykyistä tilavampi, jotta sinne mahtuu työskentelemään 30 opiskelijaa kerrallaan. Mikäli A-siivestä löytyy yhteiset kuvataideluokat perusopetuksen, lukion ja kansalaisopiston käyttöön, olisi mahdollista lisätä oppilaitosrajat ylittävää yhteistyötä esim. yhteisten taidenäyttelyiden kautta. Yhteisten kuvataidetilojen käyttö edellyttää kaikkien käyttäjien erillisiä varastotiloja opetusmateriaaleille ja oppilastoille.

Vaihtoehtona edellä mainitulla on, että lukion kuvataideluokan sijaan yläkoulun tekstiilitöiden luokka siirtyy uuteen A-siipeen kansalaisopiston tekstiilityöluokan läheisyyteen. Tällöin lukion entinen kuvataideluokka siirtyisi tekstiilityön tilalle, jolloin saataisiin merkittäviä synkronointietuja yläkoulun kuvataiteen kanssa. Esimerkiksi editointiluokka, keramiikkauni ja kuvataiteen varastotilat ovat molempien koulujen käytössä.

Lukion ja muiden koulujen käytössä olevia yleisluokkia kielten, äidinkielen ja reaaliaineiden opetukseen tarvitaan uuteen rakennukseen. Luokkatilojen määrä riippuu osittain kiinteistön vanhojen osien käytöstä. Lukion ryhmäkoko saattaa kasvaa 35 opiskelijaan, joten tilojen mitoitus menee sen mukaisesti.

A-siiven ”Mediapaja” mahdollistaa tulevaisuuden opetusteknologian käytön ja siellä olisi esim. mahdollisuus verkkokurssien (live)striimaukseen.

Uusi opetussuunnitelma lisää lukiossa hyppytunteja, kun siirrytään opintojaksoihin (moduulit). Lukujärjestyksen hajauttaminen voisi mahdollistaa kursseja, joita myös kansalaisopisto voisi hyödyntää ja joihin hyppytunnilla olevat oppilaat voisivat osallistua (esim. kielikurssit).

Lukion ja kansalaisopiston kurssien joustavaa suorittamista voisi edistää ”tenttikioski”, eli rauhallinen tila, jossa opiskelija voi käydä omatoimisesti, itselleen sopivaan aikaan suorittamassa kokeen/tentin.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston kurssitarjonta täyttää taide- ja taitoaineiden tilat A-siivessä (2 liikuntasalia, joogastudio, kuvataideluokka, tekstiililuokka, kudontasali), kuten myös kieltenopetuksen tilat kansalaisopiston toiminta-aikoina. Lisätiloille on iso tarve iltaisin, jolloin opisto voi käyttää koulujen tiloja. Keramiikkasalin kohdalla yhteiskäyttö koulun kanssa on järkevää, mutta opisto tarvitsee omat uunit, koska niitä käytetään 24/7. Kasavuoren teknisen työn tila on jo kauan ollut yhteiskäytössä. Opiston kahdet liikuntasalit ovat yhdistettävissä. Liikuntasali ja joogasali ovat muunneltavia, joustavia, yhdistettäviä tai erillään pidettäviä.

Kansalaisopiston vastaanoton pitäisi olla siinä kohtaa, missä opiskelijat tulevat sisään pysäköintialueelta, mielellään lipunmyyntiluukkuidealla. Vastaanottotilat voisivat samalla toimia työhuoneina. Opiston kanslisti toimii asiakaspalveluna päivisin, opiston iltavahtimestari iltaisin.

Kansalaisopisto tarvitsee isoja varastoja, koska erilaista toimintaa on paljon ja sekä taide, käsityö- että liikuntaryhmillä on paljon tarvikkeita. Myös opiston keraami- ja posliiniuuni tarvitsevat erilliset huoneet, koska keramiikka tuottaa hienopölyä, joka tuhoaa posliinin maalit. Keramiikkaa ei voi opettaa samassa tilassa posliininmaalauksen kanssa. Opiston keraamiuunit ovat käytössä 24/7.

Päiväsaikaan kansalaisopisto tarjoaa kursseja äideille ja lapsille ja tarvitsee näin ollen päivisin säilytystilaa noin 12 lastenrattaalle.

Opiston opiskelijat tulevat usein paikalle ennen kuin kurssi alkaa, esim. vaatteidenvaihtoa varten. Taide- ja käsityöopiskelijat ja -opettajat voivat olla paikalla 30-60 minuuttia ennen kurssin alkua, koska tavarat pitää tuoda ulos varastoista ja laitteet saada toimimaan. Opiskelijat joutuvat usein odottamaan edellisen kurssin loppua, joten heille tarvitaan odotustiloja ja istumapaikkoja aulaan ja käytäviin.

Opiston opiskelijoista yli puolet asuvat muualla kuin Kauniaisissa eli autopaikkojen tarve on suuri. Tällä hetkellä opistolla on mahdollisuus käyttää n. 70 pysäköintipaikkaa opistotalo Petran ja pallohallin pihalla. Tarve tulee olemaan n. 100 paikkaa iltaisin.

Sen lisäksi, että monet iäkkäät tulevat autolla, myös vanhempi-lapsi-kurssien opiskelijat tulevat usein autolla. Taide- ja käsityökurssien opiskelijoilla ja opettajilla on usein kymmeniä kiloja tarvikkeita ja työvälineitä mukanaan. Monet opiston opettajista ovat useammalla työnantajalla töissä tai opettavat useassa paikassa Kauniaisissa tai sen ulkopuolella, joten auto on välttämätön työväline heille.

4.4 Tilojen hallinnointi ja työtilat

Monitoimitalo tarvitsee toimiakseen avointa toimintakulttuuria rehtoreiden kesken. On pidettävä säännöllisiä yhteistyötapaamisia, joissa keskustellaan yhteisistä tapahtumista ja rakennuksen käytöstä.

Olellainen kysymys liittyy eri oppilaitosten hallintojen ja henkilöstön työtilojen sijoittamiseen rakennukseen. Nykytilanteessa koulun hallinto sijaitsee opettajahuoneen vieressä. Kansalaisopiston työtilojen pitäisi olla vastaanottopisteessä sisäänkäyntiaulassa ja niitä tulisi olla tarpeeksi.

Kasavuoren monitoimitalossa tulisi olemaan yhteinen opettajahuone, jonne rakennuksen kaikki opettajat eri oppilaitoksista ovat tervetulleita. Oppilaitosten henkilökuntaa kannustetaan tekemään yhteistyötä keskenään ikään kuin he kaikki kuuluisivat samaan henkilökuntaan. Rakennus toimii oppivana organisaationa, joka tukee kaikkia jäseniään oppimisessa. Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten kanssa eri ryhmissä ja tilanteissa sekä erilaisissa oppimisympäristöissä.

Rakennuksessa on mahdollisuuksia erityyppisiin työtiloihin, joissa opettajat voivat valmistella oppituntejaan (päivänkaari-malli) päivän aikana. Jokaiselta löytyy työpöytä sekä henkilökohtainen materiaalikaappi. Uudessa siivessä on yhteiskäytössä oleva opettajien työpiste, jossa olisi myös opettajille lukittavia kaappeja tavaroiden säilytystä varten.

A-siivestä löytyy yläkoulun oppilaille ja lukion opiskelijoille tukea ja ohjausta. Siellä tulisi olla työtilat opinto-ohjaajille (2 tilaa) sekä laaja-alaisille erityisopettajille ja resurssiopettajille (3 tilaa). Lisäksi pienryhmäohjausta varten on ainakin yksi pienluokka ja mahdollisesti toinen, joka voisi toimia myös kokoustilana. Myös erityisopetuksen resurssiopettajat perusopetuksessa saavat riittävät tilat pienryhmäopetukseen.

Tilojen yhteiskäyttö tarkoittaa myös kalusteiden yhteiskäyttöä, joka edellyttää selkeitä pelisääntöjä esim. uusien laitteiden hankintaan liittyen. Varastotilojen merkitys kasvaa, kun eri oppilaitoksilla on erilaiset budjetit materiaalien hankintaan.

Jotta tilojen hallinnointi ja yhteiskäyttö toimivat, tarvitaan yhteinen tilavarausjärjestelmä.

5. Vaihtoehtoiset ratkaisut

5.1 Kuvataidekoulu ja musiikkiopisto A-siipeen

Kasavuoren koulujen ja kansalaisopiston rehtoreiden yhteinen mielipide on, että musiikkiopiston ja kuvataidekoulun sijoittaminen Kasavuoren A-siipeen olisi parempi ja loogisempi vaihtoehto kuin kansalaisopiston siirto. Vaihtoehdosta pitäisi tehdä selvitys.

Kyseinen vaihtoehto ei poissulje kansalaisopiston toimintojen (osittaista) siirtämistä A-siipeen. Tällainen järjestely voisi mahdollistaa kansalaisopiston toiminnan ja kurssien kehittämisen yhteistyössä musiikkiopiston ja kuvataidekoulun kanssa.

Kuvataidekoulun ja musiikkiopiston sijoittaminen A-siipeen olisi parempi vaihtoehto seuraavista syistä:

- Tilatehokkuus olisi huomattava, koska koulut käyttäisivät uuden siiven tiloja päivisin ja musiikki/kuvataidekoulu iltaisin. Tämän lisäksi kansalaisopiston Svenska skolcentumista siirtyneet kielikurssit entisestään parantavat tilatehokkuutta ja kansalaisopisto voi myös tarvittaessa käyttää A-siiven muita tiloja, esim. opetuskeittiötä, iltaisin. Petra on jo nyt tilatehokkaassa käytössä.
- Uusi siipi voitaisiin pääosin suunnitella koulujen käyttöön. Erikoisluokkia (liikuntasaleja, kuvataide- ja käsityöluokkia) tarvittaisiin vähemmän ja tarpeen mukaan muokattavia yleisluokkia, esim. lukion mahdollista tulevaa kasvua varten, mahtuisi enemmän.
- Synergiaa koulujen ja musiikki/kuvataidekoulun välillä olisi paljon, koska oppilaitoksilla olisi pääosin samat oppilaat.
- Musiikkiopistolta ja kuvataidekoululta on esitetty, että heidän käyttämänsä rakennukset ovat liian pienet. Musiikkiopisto vuokraa lisätilaa uimahallilta. Koska Kasavuorella on runsaasti tilaa iltaisin, molemmat oppilaitokset saisivat vihdoinkin kaipaamaansa tilaa.
- Tässä olisi oiva tilaisuus tehdä yhteistyötä koulujen ja kuvataidekoulun sekä musiikkiopiston välillä. Tämä voisi mahdollistaa esim. lasten harrastusten löytymisen samasta rakennuksesta, missä he käyvät koulua.
- Harrastusseteli: kaupunginvaltuustossa (KV 17.05.2021) esitellyn valtuustoaloitteen mukainen harrastusseteli antaisi saman mahdollisuuden harrastamiselle myös lukiolaisille, samassa rakennuksessa.
- Pysäköintiongelmia ei syntyisi parkkipaikalle eikä metsää tarvitsisi kaataa parkkipaikkoja varten.
- Petran myynti tulisi olemaan hyvin haastava. Kaupunki omistaa ainoastaan kolmanneksen kiinteistöstä. Sekä tontilla että Petran sisällä on yhteiskäyttöaluetta (tekniset tilat, ajoluiskat, viheralueet). Petraa voidaan purkaa ainoastaan osittain tai kiinteistön kaksi kolmasosaa omistavalle taloyhtiölle pitää rakentaa uusi infrarakenne.

5.2 Väistötilat Mäntymäen koululle

Nykyinen Mäntymäen koulukiinteistö ei tilan puolesta riitä kasvavalle oppilasmäärälle. Väliaikaisratkaisuna tähän tilatarpeeseen voidaan miettiä Kasavuoren A-siiven käyttöä ennen kuin uusi alakoulu valmistuu. Esimerkiksi osa alakoulun luokista voisi siirtyä A-siiven tiloihin tilapäisesti.

Mikäli A-siipeä käytetään väistötilana, kansalaisopiston nykyisistä tiloista siirtyminen A-siipeen lykkääntyisi.

A-siiven hankesuunnitelmassa luodaan rakenteet 500 opiskelijan lukiolle. Valiokunta ei ole päättänyt lukion laajentumisesta. Mikäli A-siipeä käytettäisiin alakoulun väistötilana, päätöstä lukion laajentumisesta voitaisiin lykätä, kunnes alakoulun tulevaisuus on selvillä.

Järjestelyllä haetaan aikaa mahdollisimman optimaalisen tilaratkaisun löytämiseksi suomenkieliselle opetukselle.

6. Tulevaisuuden tarinat

Tässä luvussa esitellään rakennuksen toimijoiden - oppilaiden, opiskelijoiden ja kansalaisopiston kurssilaisten - tulevaisuuteen suuntautuvia tarinoita. Miltä Kasavuoren koulukeskuksen toiminta voisi näyttää vuonna 2036?

Kasavuoren yläkoululaiset v. 2036, “Unelmien koulupäivä”

“Aamulla astun koulun lasisista liukuovista sisään. Olen hieman myöhässä, joten käyttävät ovat melko tyhjiä. Kuljen käytävällä luokkaani kohti ja kuulen käytävän muista luokista oppilaiden ja opettajien puheensorinaa. Vilkaisen nopeasti infotaulua, jotta näkisin ruokalistan. Tänäpäin ruokana on tortilloja. Vihdoin pääsin oman luokkani ovelle ja katson samalla puhelimestani kelloa. Olen seitsemän minuuttia myöhässä, joten avatessani oven ja astuessani sisälle pahoittelen myöhästymistä opettajalle.

Opettaja ohjaa minut hymyillen säkkituolille istumaan ja tervehdin ystäviäni. Ensimmäinen tunti on äidinkieltä, joten kaivan repustani valmiiksi läppärini ja kirjaudun äidinkielen materiaaliin.

Tunti etenee hitaasti ja yritän kuluttaa aikaani tarkastelemalla luokkahuonetta. Tämä luokka on yksi minun lempiluokista meidän koulussa. Se on maalattu viidakkoteemaan. Seinillä on hienoja kukkia ja puita ja katossa olevat putket ovat tehty näyttämään käärmeiltä. Seinillä näkyy apinoita, seepralauma ja muita viidakon eläimiä. Lattia on kokonaan jokea ja säkkituolit ovat kiviä purossa. Mielestäni on hauskaa, kun nykyään koulussa ei ole enää ollenkaan oppikirjoja. Kaikki tehdään läppäreillä tai ”pädeillä”.

Vihdoin välitunti alkoi ja suuntasin heti ystäväni kanssa pihalle keinuihin.

Välitunnin jälkeen menin liikuntatunnille ja sen jälkeen ruokalaan. Kun saavuin ruokalaan, menin ystäväni kanssa linjastojonoon. Pyysin kokilta haluamani täytteet tortillaan ja suuntasin sohva paikalle ystäväni kanssa syömään. Ruokala on iso lasikattoinen tila missä on paljon sohvia, nojatuoleja, säkkituoleja ja ihan tavallisia tuoleja ja pöytiä. Ruokalassa on aina hyvää musiikkia ja oppilaat saavan myös itse toivoa musiikin. Pidän koulustamme paljon.”

“Koulu alkaa 9.45. Koulun pihalle tullessa siellä on keinuja ja muita telineitä. Koulun pihalla olisi paljon metsää. Toivoisimme että käyttävät olisi isommat, eloisammat. Ja toivoisimme parempaa ruokaa esim. pizzeria, hampurilaiset, sushia ja jälkiruokia. Olisi kiva, jos luokissa olisi kasveja ja tauluja. Luokissa ja käytävillä olisi sohvia. Luokkahuoneet olisi värikkäämmät ja valoisammat (esim. enemmän ikkunoita yms.). Toivoisimme ohjattua toimintaa välkillä.”

“Avaan koulun oven ja astun sisään. Näen paljon isoja hienoja itse rakennettuja tietokoneita. Koulurakennus on hillittömän kokoinen, kun kouluun menee sisään, näkee pimeän käytävän jossa ei ole valoja. Ensimmäisenä tuntina on kotitalouden tunti, joka on hienossa luokassa, jossa on kaikki hienot vekottimet. Opiskelu välineinä käytämme sauvasekoitinta. Kotitalouden tunnilla leivomme mokkapaloja, jotka maistuvat herkullisilta. Välitunnilla katsomme puhelimia ja löhöilemme tuoksuvilla hieronta tuoleilla. Ruokala on upea juuri remontoitu, siellä on kaikki uusimmat pöydät ja aidot nahkatuolit. Ruokana hampurilaisia, joissa on tupla juustot.”

“Tommy kävelee kouluun, hänen koulupäivä alkaa kymmeneltä aamulla. Tommy menee koulun sisälle ja näkee koulun aulassa säkkituoleja joissa oppilaat katsovat televisiota ennen

tunnin alkua. Tommy etsii kaveriporukkinsa ja löytää heidät kirjastosta. Kirjasto on jaettu kahteen osaan, vasen puoli on täynnä kirjoja ja sohvia joissa oppilaat voivat lukea. Oikealla puolella kirjastoa on tietokoneita ja pöytiä joissa oppilaat voivat opiskella. Tommyn kaverit Toby ja Mark istuvat sohvilla lukemassa historian kirjoja. He kuulevat kellon soivan ja lähtevät ensimmäiselle oppitunnille. Ensimmäinen oppitunti on englanti, joka sijaitsee A-käytävällä. Käytävän seinät ovat koristeltu erilaisilla kuvilla ja mahtavilla taideteoksilla. He löytävät englannin luokan, jonka oveen on liimattu englannin lippuja ja kuvia Englannista. Luokan sisällä on värikkäät led-valot, luokassa voi istua sohvalla tai muutamien pöytien ääressä. Luokan nurkassa on myös läppäreitä joilla oppilaat tekevät tehtävänsä. Pojat ottavat läppärinsä ja jatkavat viime englannin tunnin tehtäviä samalla, kun opetta Dave tulee luokkaan ja antaa tarkemmat ohjeet tunnille. Tunnin jälkeen kukaan ei saanut läksyä niin kuin yleensä. Oppilailla on 15-min välitunti ennen seuraavaa tuntia, pojat menevät välitunnilla pihalle. Pihalla on keinuja, tuoleja ja pöytiä joissa oppilaat voivat oleskella. Pojat päättävät mennä hakemaan välitunti varastosta koripallon ja menevät koripallokentälle pelaamaan koripalloa. Välitunnin loputtua kellot soivat ja lähtevät seuraavalle tunnille.”

“Unelmien koulupäivään kuuluisi mukavat opiskelutilat, joiden sisustus ei olisi liian modernia, valoa olisi tarpeeksi ja tiloissa olisi jonkinlainen selvä ilmaus siitä, että jokainen on tervetullut omana itsenään. (Esim. lgbtq+ positiivisia tarroja tms.)

Sisustus olisi mukavaa ja värit olisivat neutraaleja ja maanläheisiä, mutta eivät pelkästään valkoista ja vihreää. Tuolit olisivat säädettäviä, pyörällisiä ja pehmustettuja. Luokissa voisi myös olla kenkä vapaita nurkkauksia joissa olisi esim. sohvia/nojatuoleja ja mattoja tai jotain vastaavaa. Olisi myös mukavaa, jos luokissa olisi lämpimämpi.

Ruokala voisi olla vähemmän kolkko ja valaistus saisi olla kutsuvampi. Pöydät ja tuolit voisivat myös olla mukavampia ja ne saisi sijoittaa ruokalaan eri tavalla.

Välituntitilat olisivat kutsuvampia ja kasuaaleja, ulkona olisi enemmän kasveja ja katostilaa. Sisällä olevat oleskelutilat voisivat sisältää vaikka mahdollisuuden ladata puhelinta/läppäriä jne. Olisi myös kiva, jos välipala-automaatit toimisivat, ja kahvikoneessa olisi kuppeja valmiina.”

”Kun kävelen kauniista ovista sisään, näen avaraa ja valoisa tilaa, joka on värikäs ja moderni. Ilma tuoksuu puhtaalle ja raikkaalle. Jokaisessa luokassa ja viihtyisillä käytävillä on hyvä ilmasto. Koulussa on paljon ikkunoita ja luonnonvaloa, ympärillä näkyy sohvia ja huonekasveja. Taustalla kuuluu hiljaista puheensorinaa ja rauhallista musiikkia. Unelmien koulutilat ovat rauhallisia, kotoisia, monikäyttöisiä ja mukavia. Koulusta löytyy kirjasto ja luokissa on mukavia, sekä ergonomisia sohvia/istuimia. Luokissa on hyvä valaistus, keltaisten valojen sijasta kirkkaan valkoisia lamppeja. Luokkien kalusteet ovat moderneja ja mukavia, sekä ikkunoista näkee hyvin ulos. Oppituntien välissä aikaa voi viettää taukokuoneissa, kirjastossa, liikuntasalissa tai mukavilla sohvilla, jotka sijaitsevat käytävillä. Ruokala on iso: sieltä löytyy pari isoa pöytää, sekä pienempiä pöytiä, tuolit ovat mukavia linjasto on suuri. Ruokalassa mahtuu kaikki hyvin syömään ja ruokalan lasikatto säilyisi. Ruokalan lähellä on myös välipalamyynti piste. Koulussa on otettu huomioon ympäristö ja ekologisuus pulloautomaateilla, kierrätyspisteillä. Koulun rakentamisessa on käytetty mahdollisimman paljon kierrätysmateriaaleja. Koulun katolla on aurinkopaneeleja, joista saadaan ainakin osa koulun sähköstä. Unelmien kotitalousluokka on moderni, suuri, käytännöllinen ja valoisa, sekä hyvät

kodinkoneet. Huonekalut ovat ajattomia ja pelkistettyjä. Kodinkoneet ovat toimivia moderneja. Kodinkoneille on lasitetut kaapit jokaisessa keittiössä.”

(Kirjoittajina Kasavuoren koulun yläkoululaisia)

Kauniaisten lukion opiskelijat v. 2036

”Oli vuosi 2036. Saavuin uuteen kouluuni sähköpyörälläni. Koulurakennus hohti aamuauringon valossa ja koulusta välittyi häikäisevä kuva. Vaikka rakennus olikin näyttävä ja moderni, oli sen ympärillä runsaasti luontoa, mikä rauhoitti ensimmäiseen koulupäivään liittyvää jännitystäni. Koulun sisäpihalla seinään oli suunnattu videotykki, joka heijasti kuvaa, jossa luki ‘tervetuloa Kauniaisten lukioon 2036’.

Tutorit ohjasivat minut kotiluokkaani. Luokan seinät olivat täynnä erilaista taidetta - julisteita, graffiteja ja tauluja. Luokassa oli myös jonkin verran kasveja ja kukkia, mikä antoi luokalle kotoisan tunnelman. Olin jo valmiina istumaan paikalleni, kun uusi ryhmänohjaajani ilmoitti, että suoritamme pienen alkujumpan. Kuulemma kaikki Granin lukion oppitunnit alkavat pienellä jumpalla, jotta oppilaat heräisivät ja olisivat valppaampia tunneilla.

Jumpan jälkeen menin istumaan paikalleni. Päätin kuitenkin olla istumatta, sillä Granissa jokaisen pöydän voi nostaa seisomapöydäksi ja jumpan jälkeen minun teki mieli seistä. Olin jo valmiina katselemaan pitkää, tylsää diaesitystä, joita oli koko ajan yläkoulussa. Yllätyksekseni diaesityksen sijaan ryhmänohjaajani käski kaikkia laittamaan VR-lasit päähän. Ryhmänohjaajani esitteli kaikki koulun tilat VR-lasien avulla ja samalla selosti pitkään koulun säännöistä ja tavoista. Esitys oli kiintoisa ja informatiivinen.

Kun VR-esitys oli ohi, opettaja vielä selosti vähän tulevista kurseista ja yo-kokeista. Lähes kaikki tieto oli jo minulle ennestään tuttua, minkä takia tylsistyin ja aloin pelata läppärilläni. Ryhmänohjaajani kuitenkin melkein heti huomautti minulle pelaamisesta, ja käski minun keskittymään opetukseen. Tämä yllätti minut. Miten hän tiesi, että pelaan? Kysyin häneltä ja hän vastasi: ”Kaikissa luokissa on takaseinässä kamera, joka välittää kuvaa näytölleni. Näen sen avulla, jos pelaatte tai teette jotain ylimääräistä.” Olin tästä harmissani, mutta ymmärsin miksi tällainen käytäntö on olemassa: Kouluun tullaan oppimaan, ei pelaamaan.

Lopulta menimme syömään. Matkalla ruokalaan huomasin koulun käytävien olevan täynnä ihmisiä syömässä. Se ällistytti minut. Eikö Granissa tarvitse syödä ruokalassa? Ryhmänohjaajani alkoi sattumalta heti selostamaan, kuinka Granissa syöminen on vapaampaa - ruokalaan ei tarvitse jäädä syömään, vaan ruoan saa ottaa minne tahansa koulun sisällä. Kuulemma kouluun on tullut juuri pari vuotta sitten uusia älykkäitä siivousrobotteja, jotka huomaavat pienimmänkin hiekanjyvän ja pystyvät siivoamaan ruokailijoiden jäljet.

Syötyäni maukkaan lounaan, pääsin vihdoin pois koulusta. Vaikka olinkin tullut kouluun skeptisenä ja jännittyneenä lukio-opiskelua kohtaan, nähdessäni kaiken uuden innovatiivisen teknologian ja kodikkaat taidetta ja kasveja täynnä olevat luokat, kuvani lukio-opiskelusta oli täysin muuttunut. En malta odottaa seuraavaa koulupäivää!”

”Kouluun on mukava tulla, kun tietää että siellä on turvassa. Rauhallisessa ja innostavassa työympäristössä jaksaa opiskella ja opiskelu ei tunnu työltä vaan itsensä kehittämiseltä. Koulun uudenlaiset opetustilat on suunniteltu oppimisen iloa varten. Luokkahuoneet ovat pirteän värisiä ja kotoisia, istuimet mukavia ja pehmeitä sekä opetusmahdollisuudet mahtavia. Koulussa on välitunneille hyvät paikat oleskella ja viettää aikaa ystävien kanssa. Rauhallisia nurkkauksia löytyy johon voi omassa porukassa kerääntyä. Suurempiakin hengailualueita löytyy, näillä alueilla on pingispöytiä, pöytäfutis pöytiä sekä paljon sohvia.”

”Ajoin koulun pihaan sähköskootterilla ja jätän sen latautumaan koulun parkkipaikalle päivän ajaksi. Kävelen ensin koulun sisäpihalla sijaitsevan vihreän aukion läpi pääovista sisään ja avaam tablettini nähdäkseen koulupäivän aikataulun. Ruokalassa on paljon valinnanvaraa ja sopivaa jokaiseen ruokavaliioon. Valitsen tänään salaattibaarin, josta kokoan itselleni raikkaan annoksen.”

”Erkki 16v. kävelee ensimmäistä kertaa Kauniaisten lukion pääoville. Erkki saa samalla sekunnilla, kun kävelee sisään ilmoituksen puhelimeensa, missä lukee ” Tervetuloa Kauniaisten lukioon Erkki. Ensimmäinen tuntisi on luokassa 2000Q uudella siivellä”. Samalla Erkin puhelin tärisee uudestaan. Hän on saanut puhelimeensa Google mapsin kaltaisen kartan koulurakennuksesta. Kartan avulla suunnistaminen luokkaan käy nopeasti ja helposti. Ensimmäisellä tunnilla uusille oppilaille kerrotaan koulun säännöistä, tiloista ja ruoasta. Erkki yllättyy, kun saa kuulla, että koulussa on maanantaisin ruokana synteettisesti valmistettua lihaa ja perunoita.”

(Kirjoittajina Kauniaisten lukion abiturientteja 25.8.2021)

Kauniaisten kansalaisopiston liikuntakurssilainen v. 2036

”Olen Hilka Hilpeä, aktiivinen 65 vuotias kauniaislainen. Olen juuri jäänyt eläkkeelle. Olen ilmoittautunut Kauniaisten kansalaisopiston sähköisen ilmoittautumisjärjestelmän kautta kansalaisopiston liikuntakurssille. Olen saanut sähköisen vahvistuksen kurssille pääsystä sähköpostiini. Puhelimen kalenterin merkkiäni muistuttaa minua viikoittain kurssista edellisestä päivänä. Liikuntakurssi pidetään Kansalaisopiston Kasavuoren yksikössä. Kaupungilla ei ole ollut osoittaa vuosien suunnittelujen tuloksena yhtä rakennusta, jossa kaikki kansalaisopiston toiminta voitaisiin järjestää, ja siksi kansalaisopistolla on useita eri toimipisteitä kaupungin hallinnoimissa rakennuksissa.

Tänään osallistun aamupäivän kuntojumppaan klo 10.00-11.00 ja illalla osallistun vielä rauhoittavalle joogatunnille klo 20.00-21.00.

Saavun Kasavuoren parkkipaikalle hybridautollani, koska jumpan jälkeen minulla on tarkoitus hoitaa lapsenlapsiani ja yritän myös ehtiä alkuillan senioritapaamiseen. Etsin parkkipaikalta vapaata latauspistoketta tuloksetta. Koululaiset, koulun opettajat sekä muut kansalaisopiston kursseille osallistujat ovat varanneet kaikki latauspaikat. Se on selvä, koska opistolla on toimintaa aamusta iltaan arkisin ja viikonloppuisin.

Ajan parkkipaikalta Kasavuoren koulun uuden parkkihallin kautta ja sama tilanne siellä; kaikki pistokepaikat ovat varattu. Joudun jättämään auton parkkiin normipaikalle ja toivon, että lataukseni riittää koko päivän ajoihin.

Kävelen parkkihallista suoraan Kasavuoren toimipisteen ulko-ovelle, jota kansalaisopiston kurssilaisten on ohjeistettu käyttävän. Kaikki ovet ovat lukossa, koska se lienee sääntö ja määräys, jotta ulkopuolisia ei pääsisi koulun tiloihin lisääntyneen häiriökäyttäytymisen vuoksi. Onneksi muistan kansalaisopistolta saadun henkilökohtaisen koodin, jolla pääsen ovesta sisään, ja samalla se rekisteröin saapumiseni. Samalla heilautan kättä valvontakameralle, joka tietysti laskee kävijämäärät päivittäin.

Menen suoraan pukuhuoneeseen koodilla. Jätän ulkovarusteeni pukukaappiin, joka avautuu henkilökohtaisella koodillani. Samalla napsautan infrapunasaunan päälle, jotta pääsen rentoutumaan jumpan jälkeen. Olen hyvin tietoinen sen terveystaikutuksista ja siksi käytän sitä lähes joka käyntikertani yhteydessä.

Pukuhuoneesta siirryn avaraan aulaan, jossa minua tervehtii robotti, joka kutsuu tervetulleeksi kansalaisopistoon viidellä eri kielellä.

Katson aulan suurelta näytöltä, missä liikuntasalissa ryhmäni kokoontuu. Samassa salissa on vielä edellisen ryhmän liikuntatunti meneillään, joten valitsen itselleni mieluisen paikan aulasta, jossa levähdän hetken. En istu perinteiseen tuoliin tai aulan sohvanurkkaukseen, vaan valitsen pallon, selkätuolin, hierontatuolin tai normituolin, johon istahdan ja juon yhden cappuccinon, jonka olen ostanut aulan automaatista. Rahaa tähän ei käytetä, vaan kuittaaan ostokseni omalla henkilökohtaisella koodillani. Samalla koodilla, jolla tulín ulko-ovesta sisään. Kaikki ostokseni laskutetaan kerran kaudessa tämän järjestelmän kautta.

Aulassa tapaan lukiolaisia, jotka viettävät hyppy tuntia, tekevät ryhmätöitä tai lepäävät, sekä muita kansalaisopiston kurssilaisia. Istuessani ihailen aulan kattoikkunoista sinitaivasta ja meditoin.

Aulan ajastettu näyttö sanoo automaattisesti hetken päästä: Kuntojumppa alkaa 10 min. kuluttua, Sali 2.

Aulan näyttötaulusta näkee myös, mitä liikuntavälineitä tulevalla tunnilla tarvitaan. Osa liikuntavälineistä on kiinteästi salissa, mutta koska kansalaisopistolla on käytössä aamusta iltaan 3 liikuntasalia, on selvää, että jokaiseen saliin ei pystytä hankkimaan kaikkia välineitä. Kaikki liikuntavälineet ovat hyvin varustetussa varastossa, joka on lähes yhtä suuri kuin asuntoni. Menen varastoon samalla koodilla, jota olen käyttänyt kaikissa toiminnoissani ja otan tarvittavat liikuntavälineet kinaloon. Ihmettelen varaston kokoa ja sitä välinemäärää, ja muistelen omaa nuoruuttani, jolloin opettajalla oli vai tamburiini ja sekuntikello.

Kun siirryn saliin 2, jossa tuntini pidetään, kuljen virtuaalitalan ohi ja huomaan, että siellä on muutamia itsekseen jumppaavia työikäisiä, jotka ovat keskeyttäneet etätöypäivänsä hetkeksi ja osallistuvat virtuaalijumppaan. Mietin, kuinka hienoa palvelua kaupunki tarjoaa. Asiakas voi halutessaan käyttää kansalaisopiston virtuaalisalia ja valita sieltä haluamansa jumpan näytöltä ja jumpata, kun itselle parhaiten sopii. Virtuaalituntitarjonta on laajaa: On joogaa, spinningiä, kehonhuoltoa, tanssijumppaa jne. Olen itsekin kokeillut virtuaalijumppaa kotoa käsin, mutta tämä virtuaalisali on aivan jotain muuta kuin kotijumppaa. Täällä on valittavana useita maailman huippuohjaajien tunteja. Virtuaalisalissa löytyy suuri 100 tuuman näyttö, äänentoistolaitteet, valaistuksen säätö sekä perusliikuntavälineet. Tätä salia voi käyttää varaamalla oman ajan kansalaisopiston sähköisestä tilakalenterista.

Tällä kertaa osallistun kuitenkin ihan live-tunnille, koska haluan samalla tavata toisia ryhmään kuuluvia ja vaihtaa kuulumisia heidän kanssaan. Meillä on kyllä oma Facebook-ryhmä, mutta livenä aina mukavampi.

Tunti on aivan ihana. Nautin jokaisesta minuutista. Ohjaaja on aivan huippu ja lisäksi salin mahtava akustiikka mahdollistaa äänen volyymin ja myös nopeuden säätelyn. Ohjaajan langaton mikrofoni on erittäin tarkka eikä nappaa sivuääniä. Tunnin lopussa ohjaaja muuttaa salin valaistuksen, ja heijastaa saliin rentouttavan rantamaisemakuvan seinälle ja laineen liplatukseen. Ihmettelen tätä nykytekniikkaa, tunnen olevani jossain kaukana Bahamalla.

Tämä tunti antoi itselleni juuri sitä, mitä tulin hakemaan. Hyvää oloa, kehon ja mielen tasapainoa. Tällä jaksan arjen haasteet.

Tunnin jälkeen menemme valmiiseen infrapunasaunaan ystäväni kanssa ja porisemme niitä näitä. Toteamme myös, että emme ole tarvinneet terveystalvijoita SOTE-uudistuksen jälkeen, koska jumppaamme päivittäin. Keskustelemme asiasta ja mietimme, miten terveystalvijoita toimivat ja miten ne ovat saavutettavissa niitä tarvitseville.

Olemme lähes valmiita jatkamaan päivän muihin toimintoihin. Aulan ohi kulkiessamme huomaamme, että aulan kahvila on nyt auki. Sitä ylläpitää koulun yrityslinja.

Ystäväni ehdottaa, että söisimme Kasavuoren koulun ruokalan tarjoamaa lounasta. Se ei sisälly kansalaisopiston kurssimaksuun, mutta saamme sen hyvin edullisesti. Lounas on tarkoitettu koulun oppilaille sekä myös muille kuntalaisille. Valitsemme tietysti kasvisvaihtoehdon, jota tarjotaan nykypäivänä vaihtoehtona jokaisen kouluaterian yhteydessä. Aikoinaan sitä tarjottiin ainoastaan kerran viikossa.

Yhtäkkiä minulle iskee paniikki. En saanut autoani latauspaikalle, ei auta muu kuin ajaa keskustan maksulliseen lataukseen. Olen laskenut, että latauksen hinta on melkein sama kuin bensiniin, mutta eihän bensa-autoja eikä huoltoasemia näe enää kuin harvoin. Teboilinkin tilalla on nykyään automaatti-Lidl, jossa ei ole lainkaan henkilökuntaa. Harkitsen ostavani tulevaisuudessa sähköpyörän, niin vältyn tältä iänikuiselta parkkiongelmalta, jota ei olla saatu järjestykseen vuosikymmenien aikana.

Olipa mukava päivä. Iloisin terveisin,
Hilkka Hilpeä”

(Kirjoittajana Kauniaisten kansalaisopiston liikuntasuunnittelija 11.06.2021)

Kauniaisten kansalaisopiston kädentaitokurssilainen v. 2036

Olen Nina, 64-vuotias lasten- ja nuorten kuvataidekoulun opettaja. Koulutukseltani olen tekstiilitaiteilija ja olenkin ennen kuvataideopettajan uraani työskennellyt useassa suomalaisessa tekstiiliyrityksessä designerina. Harrastan vapaa-ajallani kankaankudontaa Kauniaisten kansalaisopiston kurssilla. Olen harrastanut jo vuodesta 2019.... hui.... olen siis ollut kudontakurssilainen jo 17 vuotta. Silti tulen edelleen joka viikko yhtä innostuneena kurssille.

Asun Kauniaisissa ja matkaa opistolle ei ole kuin pari kilometriä, mutta joudun tulemaan autolla koska jatkan kurssilta suoraan töihin Kauklahteen. Opiston pihalla on hyvin vähän parkkipaikkoja ja joskus joudun jättämään auton kauemmas. Latauksesta on muistettava huolehtia kotona, koska jokaisessa parkkiruudussa ei ole latausmahdollisuutta. Sitten kun 6

vuoden päästä siirryn eläkkeelle alan tulla opistolle kävellen tai sähköavusteisella polkupyörällä. Silloin aion ilmoittautua myös erilaisiin jumppiin.

Sisälle opiston kudontatilaan pääsen omalla avainkortillani. Meille jokaiselle on ohjelmoitu oma avainkorttimme. Kurssitapaamisia meillä on kerran viikossa 11 viikkoa syyslukukaudella ja 11 viikkoa kevätlukukaudella, mutta kun oma kudontavuoro koittaa niin voimme käydä kutomassa 24/7. On helpottavaa, kun voi valita ajan joka sopii omaan aikatauluun. Osa käy hyvin varhain aamulla ja toiset taas ovat ”yökukkujia” ja tykkäävät käydä kutomassa iltamyöhällä, taitaapa mennä joskus aamuyön tunneillekin. Jos tulee pulmia kutoessa kurssiajan ulkopuolella eikä ope ole auttamassa niin voi katsoa open tekemät lyhyet opastusvideot yleisimpiin kudonnassa esiin tuleviin ongelmiin ja miten ne ratkaistaan. Tietysti silloin kun meitä on paikalla useampia, pähkäilemme yhdessä, miten ongelma ratkaistaan. Se kun on paljon mukavampaa kuin videoiden katselu. Joskus, jos on niin vaikea ongelma, että ei ratkea yhteistoimin niin voidaan olla videopuheluyhteydessä opettajaan, jos hän sattuu olemaan vapaana.

Sisään tullessa jätämme takit ja ulkojalkineet naulakkoon. Sisällä kuljemme aina villasukissa tai muissa sisäjalkineissa. Yleensä opettaja on laittanut meille jo ennakkoon sähköiseen luokkahuoneeseemme materiaalia tunnilla käsiteltävistä asioista. Paperisia monisteita ei enää juurikaan jaeta vaan tutkimme työohjeita kukin omalta laitteeltamme. Siellä ne ovat tallessa kuten myös kaikki aikaisemmin käsitellyt kudonnan teoria-asiat sekä tiedot aiemmin kudotuista töistä (materiaalit, rakenne jne.) sekä kuvia valmiista töistä. Ennen tunnin alkua ehditään moikata ja vaihtaa kuulumisia.

Tunnin alkaessa kokoontumme yhteisen pöydän ääreen ja käymme läpi kudontatöidemme vaiheet ja opettaja esittää mitä hän on ajatellut tämän kerran tavoitteeksi, eli mitä kaikkea yritämme ehtiä, tämän kokoontumisen aikana. Tässä vaiheessa opettaja pitää myös teoriaosuuden. Teoria liittyy aina kiinteästi kudottaviin töihin. Teen täydentäviä muistiinpanoja sähköisen luokkahuoneen arkistoon. Minä kylläkin pidän mukamani myös luonnoskirjaa, johon teen muistiinpanoja ja ehkä vähän luonnostelen malleja sekä laitan ylös lankavärikartasta niiden värien numeroita, joita aion tulevassa kudontatyössä käyttää.

Meidän kurssilla on käytössä neljät (4) kangaspuut ja niissä työt ovat eri vaiheessa. Jossain puissa joku jo kutoo, kun muihin vasta valmistellaan lointa tai suunnitellaan uutta kudottavaa työtä. Alun kokoontumisen jälkeen jakaannumme ryhmiin. Joku ryhmä keskittyy suunnittelemaan uutta työtä; luonnostellen, valiten sopivia lankoja ja laskien langan menekkejä. Toinen ryhmä luo lointa, kolmas ryhmä rakentaa lointa jne. Kaikille riittää tekemistä ja ope seuraa kaikkien toimintaa ja heittää ideoita ja avustaa tarpeen vaatiessa. Jos kahvihammasta alkaa kolottaa saatamme keittää kahvit ja pitää pienen tauon. Kun olen omalla ajalla kutomassa, otan yleensä eväät mukaan. Kudontatilan lähellä on pieni keittiö, jossa kahvin- ja vedenkeitin sekä mikroaaltouuni ja astianpesukone ovat käytössämme.

Kudontatilamme on avara ja valoisa ja sen siisteydestä pidetään hyvää huolta. Opettaja on laatinut säännöt, miten jokaisen on omalta osaltaan pidettävä siisteydestä huolta ja lisäksi kaupungin siivoaja käy siivoamassa tilan. Tila vastaa hyvin kudontakurssien tarpeeseen.

Jokaisella ryhmällä on tosiaan 4 kangaspuut. Kolmet ihan tavalliset ja yhdet tietokoneohjatut. Kankaiden sidoksia suunniteltiin tietokoneohjelmalla jo silloin kun aloin käydä kudontakursseilla 2019, mutta nyt jokaisella kurssilla on käytössään myös yhdet kangaspuut,

joilla kudonta tapahtuu tietokoneavusteisesti. Niillä kutominen on vähän erilaista, kun ei tarvitse lainkaan keskittyä oikean polkusen polkemiseen. Nämä puut opistolle hankittiin muutama vuosi sitten kun edellinen ope lähti eläkkeelle ja nykyinen nuori ope aloitti. Taisi se edellinenkin ope jo noista tietokoneohjatuista joskus jotain puhua, mutta jäi silloin siihen.

Jos mietin syitä miksi olen viihtynyt näin pitkään kudontakursseilla, niin parasta kun saa tehdä yhdessä, luoda uutta ja ilmaista itseään materiaalein ja värein. Uutta oppii aina ja mahdollisuudet ovat rajattomat. On myös hienoa tietää olevansa osa pitkää jatkumoa käsin kudontaa harrastavia naisia. Kudonnan perinne elää, kehittyy ja kantaa eteenpäin. Sen todistaa jo se, että aina tulee ryhmään uusia nuoria jotka haluavat oppia kudontaa. Sitä en yhtään ihmettele koska ammatillinen koulutus kudonnan saralla on kutistunut lähes olemattomiin.

Kurssikaverit ovat myös yksi syy käydä kurssilla. Joukko on hyvin heterogeeninen - naisia iältään alle 30 vuotiaista 80+ ikäisiin - mutta yhteinen sävel löytyy, kun on sama kiinnostuksen kohde. Hyvä yhteishenki vallitsee ja tunnelma on ryhmässä hyvä.

Osaava, innostava ja meitä kaikkia tasapuolisesti kannustava opettaja, on myös yksi syy, että kurssille haluaa tulla vuosi vuoden jälkeen. Kurssilla kudomme enimmäkseen kodin käyttötekstiilejä, mutta joskus myös kokeilevampia ja vapaamuotoisempia töitä. Tänä vuonna teemana on kierrätys ja yritämme käyttää mahdollisimman monessa työssä kierrätettyä materiaalia. Käymme hakemassa ilmaista materiaalia tekstiilimateriaalien kierrätyspisteestä.

Joka viikko on yhtä mukavaa tulla kansalaisopiston kudontakurssille ja joka kerta kurssilta lähtee hyvillä mielin virkeänä ja inspiroituneena, puhumattakaan miten ihania ovat ne kerrat jolloin otamme kangaspuista valmiita töitä ja katsomme mitä olemme saaneet aikaiseksi ja saan viedä kotiin kutomaani kaunista ja käyttökelpoista.

Ensi viikolla minulla on syysloma. Olen varannut kangaspuiden sähköisestä ajanvarauskalenterista itselleni kudonta-aikaa meidän filtiloimeen. Se on hyvin aikaa vievä työ ja voi olla, että yksi viikko ei ihan riitä, että saisin oman osuuteni valmiiksi.

(Kirjoittajana Kauniaisten kansalaisopiston suunnittelijaopettaja 22.06.2021)